

Tomislav Radonić

UDK: 070(497.5Požega)(091)
Pregledni članak
Rukopis prihvaćen za tisak: 12.1.2011.

POVIJEST NOVINARSTVA U POŽEGI

Sažetak

Na temelju sačuvanog arhivskog gradiva autor pokazuje da je s Miroslavom Kraljevićem i osnivanjem tiskare u Požegi (1862.), druge u Slavoniji, te pokretanjem časopisa *Slavonca* (1863.-1865.), prvog hrvatskog lista u Slavoniji, započela povijest požeške periodike. *Glasnik županije požeške* tiskan je nakon četvrt stoljeća (1891.). U radu su obrađene novine koje su izlazile u Požegi u međuratnom razdoblju te u vrijeme Drugoga svjetskog rata i nakon njega, odnosno listovi koji izlaze do danas. U neprekinutom trajanju izlazenja, u proteklom 20. stoljeću najduže se održao *Požeški list* (1953. – 1995./1999.). Naglasak će biti i na lokalnim glasilima koja su se pojavila na ovim prostorima u demokratskoj Hrvatskoj: npr. izdanja *Slavonca*, priloga *Požeškoga lista* (1991. – 1995.) te *Slavonca* (2005.), mjesečnika za promicanje kulture, znanosti i prosvjete, a kao priloga *Kronike požeško-slavonske* (2002.).

Svoje mjesto imaju i službeni listovi od 1955. godine do danas, humoristički i đački listovi koji izlaze povremeno te listovi radnih kolektiva u Požeštini (od 1961.), ali i tiskovine pojedinih požeških udruga. U svima je njima na njima svojstven način obilježen i evidentiran život na području Požeštine od druge polovice 19. stoljeća do današnjih dana.

Ključne riječi: Miroslav Kraljević; druga tiskara u Slavoniji; Požega; časopis *Slavonac*, prvi list u Slavoniji; *Glasnik županije požeške*; *Požeški list*; *Kronika požeško-slavonska*; službeni listovi.

Godine 1862. Požežanin Miroslav Kraljević, tad već podžupan požeški, osniva u Požegi drugu tiskaru u Slavoniji te tako stvara uvjete za pokretanje prvih požeških novina. Kraljević 10. siječnja 1863. godine izdaje *Slavonac*, list za zabavu i pouku, prvi na hrvatskom jeziku u Slavoniji.

Utemeljenjem tiskare i lista, Požega se uvrstila u red puno većih i gospodarski razvijenijih središta u Hrvatskoj. *Slavonac* izlazi tri puta mjesečno do 1865. godine, a u njemu su, između ostalih, surađivali: August Šenoa, Petar Preradović, Josip Miškatović, Napoleon Špun Stržić, Ferdo Filipović, Vatroslav Rački, Franjo Ciraki, Vjekoslav Babukić, Josip Eugen Tomić, Aleksandar Tomić, Mirko Bogović, Vatroslav Jagić, Kajo Agjić, kardinal Josip Haulik, biskup Josip Juraj Strossmayer, Vladimir

Nikolić, Mijat Stojanović, Luka Ilić Oriovčanin, Ilija Okrugić Srijemac, Andrija Torkvat Brlić. Sam Kraljević, kao vlasnik tiskare u kojoj je *Slavonac* izlazio, bio je istovremeno nakladnik i urednik. *Slavonac* je donosio poeziju i prozu, izvornu i prijevodnu, imao je rubriku praktičnih savjeta, koju je ispunjavao uglavnom Mijat Stojanović, i stalni feljton *Seoski knez*, u kojem je bilo riječi o temama iz područja narodnog života i običaja. *Slavonac* se inače zalagao za očuvanje i promicanje narodnog jezika, ali i slobodu književnog stvaranja.

Kraljevićevim *Slavoncem* počinje povijest požeške periodike.

Do ponovnog izlaska novina u Požegi prošlo je više od četvrt stoljeća. Prvi broj *Glasnika županije požeške* izlazi 4. srpnja 1891., kao list za pouku, gospodarstvo, društveni i javni život, a u kojem su tiskani kulturni i književni prilozi.

Osnivač *Glasnika županije požeške* kao tjednika bio je požeški tiskar i knjižar Lavošlav Klein, koji je bio glavni i odgovorni urednik. On je prekupio tiskaru Miroslava Kraljevića 1885. godine. U tom poslu veliku pomoć pružio mu je profesor požeške Gimnazije Makso Kuntarić, a objavljivao je u *Glasniku* svoje prijevode iz slavenske književnosti. Urednici lista bili su Adolf Hoffer 1904. – 1918. te 1919. godine kraće vrijeme prof. Ivan Kovačević i profesor Makso Kuntarić.

Glasnik županije požeške pokrenut je kao izvanstranački list i dugo se kao takav i održao. *Glasnik* je kao informativno glasilo svojim načinom uređivanja i rubrikama bio primjer požeškim novinama koje su kasnije izlazile. Za vrijeme izlaženja u *Glasniku* nije objavljena nijedna fotografija. Tehničko uređivanje bilo je, za tadašnje uvjete, na visokoj razini, a gotovo za primjer mogu služiti stranice s reklamama. U njemu su objavljeni napisi iz šireg područja cijele Županije, iako je najviše vijesti bilo iz Požege i Požeške kotline. Od tema najviše je bilo podataka o životu brojnih požeških društava. *Glasnik županije požeške* tijekom razdoblja svog izlaženja (1891. – 1919.) imao je svoj zacrtani smjer. Život Županije u raznim je razdobljima imao odraza i na sadržaj lista, ali Županija nije nikada imala izravan utjecaj na njegovo pisanje. *Glasnik* je bio stalno u službi razvoja hrvatske narodne misli, promidžba za hrvatska kulturna društva, narodnu starinu i narodne ustanove. Od studenoga 1918. do siječnja 1919. list se zove *Glasnik mjesnog odbora Narodnog vijeća*, a nakon toga uzima staro ime. Posljednji broj *Glasnika* izašao je u javnost 25. listopada 1919.

Novine koje su izlazile u Požegi do Drugog svjetskog rata bile su: *Narod* (1904. – 1907.), koji je bio tjednik požeškoga Kluba Stranke prava, a od veljače 1919. do prosinca 1922. godine, izlaze četiri politička tjednika: *Narodna volja* (1919. – 1920.), *Požeški glas* (1919. – 1922.) zagovarao je integralno jugoslavenstvo, dok je *Pučka sloboda* (1920. – 1922.), koja je pod uredništvom dr. Jurja Radočaja i dr. Đure Kuntarića bila glasilo Hrvatske republikanske seljačke stranke, i *Hrvatski narod* (1920.) kao glasilo Hrvatske zajednice u Požegi. Pisao je protiv jugoslavenskog unitarizma, a za federalističko uređenje. Izdavač je bio Teodor Filić, a urednik Slavko Kolar. Godine 1922. prestaju izlaziti i zadnji od tih političkih listova i pokreću se izvanstranačke

Požeške novine, koje će uz prekid 1933. – 1935. izlaziti do 1940. godine. *Požeške novine* obuhvaćale su sav društveni život koji se odražavao u radu gradskog zastupstva, te su kroz vrijeme izlaženja doživjele mnoge promjene u narodnom i gradskom životu. Svojim priložima *Požeške su novine* izgrađivale društvo na principima solidarnosti, te su bile znatno radikalne u gledanjima na socijalni život, no i obilježile su mnoge članke kulturnog sadržaja.

Prije *Požeških novina*, 9. siječnja 1919., Aleksandar Tajkov, kao glavni i odgovorni urednik, izdaje prvi broj socijalističkog glasila *Narodna volja* čiji je posljednji broj izašao 29. prosinca 1920., a u njemu su se obrađivali partijski problemi i štrajkaške aktivnosti.

Tajkov je 1924. godine pokrenuo listove *Novo doba* i dva broja *Narodne volje*, a 1925. kratko izlazi *Glasnik nacionalnog bloka* te *Sletski vjesnik* (1926.) i *Požeški glas* (1928.).

U tiskari Dragutina Rališa u Požegi od 15. srpnja 1931. do 1. rujna 1935. izlazi *Slavonac*, čiji je vlasnik odvjetnik Dragan Kraljević. List zastupa politiku diktature kralja Aleksandra, a kad je uređenje preuzeo dr. Gojko Grujić, postupno se mijenja politička koncepcija.

Slavonac je uz *Požeške novine* bio drugi tjednik koji se nakon 1922. godine uspio održati duže vrijeme. Pokrenut je s ciljem da bude list za šire područje od požeškog, pa je djelovao u nekadašnjim kotarima Požega, Pakrac, Brod na Savi i Nova Gradiška. *Slavonac* prvi od požeških listova unosi inovaciju te redovito objavljuje fotografije u rubrici *Slike iz svijeta*. Posebna je pozornost posvećena društvenom i gospodarskom životu, kulturi i športu.

Kad su *Požeške novine* (1922. – 1933. i 1935. – 1940.) prestale izlaziti, pokrenut je *Vihor* (1940. – 1942.), a nakon njega *Hrvatska rieč* (1942. – 1944.).

U razdoblju Drugog svjetskog rata na području Požeške kotline jedinice NOV-a i organi NOP-a izdavali su rukopisno, šapirografirano i tiskom više listova: *Juriš hura*, džepne novine Požeškog NOP odreda (1943. – 1944.), *Sloboda*, džepne novine komande mjesta Kutjevo (1944.), *Narodni čuvar*, džepne novine V. čete partizanske straže Kutjeva (1944.), *Džepne novine* Komande mjesta Čaglina (1944.) i *Radio vijesti* (1945.).

Lokalni listovi u Požeštini izlaze sve do danas. U neprekinutom trajanju izlaženja u proteklom stoljeću najdulje se održao *Požeški list*. On je pokrenut kao glasilo tadašnjih partijsko-državnih foruma. Prvi broj *Požeškog lista*, tjednog informativnog lista Kotarskog i Gradskog odbora SSRN-a, izašao je 24. listopada 1953. Glavni i odgovorni urednik bio je Josip Šmidt, a članovi uredništva: Pavle Beretković i Gojko Grujić. Prvi broj izašao je u 1.500 primjeraka.

Tijekom Domovinskog rata *Požeški list* izlazio je kao tjednik Općine Požega, s naznakom da je riječ o ratnom broju.

Posljednji broj *Požeškog lista* kao tjednika javnosti Požeštine, čiji je osnivač bila Skupština Općine Slavonska Požega, a izdavač Javno poduzeće za informiranje *Miroslav Kraljević*, izišao je 11. svibnja 1995. *Požeški list* uređivao je Redakcijski kolegij, a za direktora i glavnog urednika potpisan je Tomislav Perlić.

Glavni i odgovorni urednik *Požeškog lista* bio je Slavko Didović, v. d. glavnog i odgovornog urednika *Hrvatskog radija Požege*: Vesna Milković. Novinari su bili: Željko Lukić, koji je obavljao i poslove tehničkog urednika, Dušan Mirković, Sanja Najvirt, Slavko Vuković te Ljiljana Marić. List je tiskan u *Glasi Slavonije* u Osijeku.

Novi Požeški list, informativno glasilo Požeštine, ponovo je pokrenut 9. siječnja 1999., a izlazio je do 26. lipnja 1999. Osnivač i nakladnik *Novog Požeškog lista* bilo je Društvo za informiranje *Miroslav Kraljević*, a tiskan je u tiskari *Glasi Slavonije* u Osijeku. Direktor i glavni urednik bio je Dražen Krstanović, zamjenica Verica Rebrina, a novinari Sanja Pok, Ljiljana Marić, Boris Ožanić, Sanja Najvirt, Slaven Paponja, Slavko Vuković, Jelenko Topić. Tehnički urednik bio je Ivan Jakovina, a urednik fotografije Hrvoje Kusik. *Požeški list* više je puta mijenjao grafički izgled, broj stranica, nakladu, koncepciju, urednike i novinare. Na njegovim stranicama traga su ostavili brojni profesionalni novinari, suradnici i čitatelji. Za *Požeški list* pisali su i afirmirani novinari u velikim novinskim kućama, a učili su novinarsku abecedu u tom listu. *Požeški list* nastojao je svojim temama kao požeško, lokalno glasilo, informirati, hvaliti i kritizirati. Pisali su o krupnim gospodarskim i društvenim te političkim temama. No materijalne, tehničke, kadrovske i druge poteškoće utjecale su na kvalitetu *Požeškog lista*. U *Požeškom listu* nedostajali su komentari o događajima. Prevladavali su uglavnom službeni izvještaji.

U okviru obilježavanja 15. obljetnice *Požeškog lista* 21. prosinca 1968., na kući gdje je bila Kraljevićeva tiskara postavljena je spomen-ploča čiji je nositelj projekta bio Ivan Jakovina, tada direktor i urednik *Požeškog lista*. Recimo da je na poticaj Ivana Jakovine i uz pomoć Fonda za unapređivanje kulturnih djelatnosti Općine Slavonska Požega, čiji je predsjednik bio Rudolf Heli (dugugodišnji suradnik *Požeškog lista*), 1971. godine utemeljeno Novinarsko priznanje *Miroslav Kraljević*. Bilo je to zajedničko priznanje Fonda i Društva novinara Hrvatske, Aktiva za Slavoniju, Baranju, Podravinu i Moslavinu. Priznanje je dodjeljivano jedanput godišnje najuspješnijem novinaru, nakladniku ili tiskari s područja na kojem je djelovao Aktiv novinara. Prva dodjela obavljena je u travnju 1973. godine, a priznanje je pripalo slikaru i književniku Matku Peiću. Dodjele su obavljene na svečan način u Županijskoj vijećnici. Nagrade su dodjeljivane 18 puta, a zadnja je dodijeljena 1991. godine nakladničkoj kući *Privlačica* iz Vinkovaca. Godine 1971. (br. 1/lipanj; 2/studen) pokrenula je Matica hrvatska u Požegi list *Hrvatska pokrajina* s ciljem da literarno i politički podrži razvoj Hrvatskog proljeća.

Uz uspomenu na Kraljevićev *Slavonac* vezano je i pokretanje *Slavonca*, mjesečnog priloga *Požeškog lista*, a uređivao ga je Ivan Jakovina od 10. siječnja 1991. do 6. travnja

1995. U njemu su objavljivane teme iz kulture i povijesti, a logotipom i formatom podsjećao je na *Slavonac* iz 1863. godine.

Isto je tako 18. siječnja 2005. Vladimir Protić, vlasnik tiskare i lista *Kronika požeško-slavonska*, pokrenuo mjesečnik za promicanje kulture, znanosti i prosvjete, koji imenom i formatom također podsjeća na Kraljevićev *Slavonac*.

Svakako treba istaknuti da se novinar Ivan Jakovina založio za to da Novinarska ustanova *Požeški list* i radio Odlukom Općinske skupštine Slav. Požega od 1. studenoga 1990. nastavi djelovati pod imenom *Javno poduzeće za informiranje Miroslav Kraljević* (kasnije Županijski radio Požega, *Društvo za informiranje Miroslav Kraljević* d.o.o.).

Klub novinara *Požega press Slavonska Požega* (predsjednik Kluba novinara Dušan Mirković) objavio je u svibnju 1986. godine Strip magazin *Patak* (1986. – 1991.).

Glavni i odgovorni urednik bio je Jelenko Topić, a u redakciji su bili Vlatko Brozović, Ivan Jakovina (tehnički urednik), Željko Lukić, Miodrag Njegovanović, Dušan Mirković i Jelenko Topić.

Grupa 90, udruženje građana za kulturno-informativnu djelatnost Slav. Požega, izdala je *Požešku kroniku* (izašao prvi i nulti broj). Glavni i odgovorni urednik bio je Slavko Vuković, a u redakciji su bili Damir Jančić, Predrag Zima, Igor Seissel, Dragan Kostić, a urednik fotografije Želimir Hajdarović.

Poglavarstvo grada Požega u mjesecu ožujku 1995. godine pokrenulo je publikaciju (urednica Dubravka Albert) *Požega, priredbe i informacije*, naknadno u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Požega, čiji su urednici Ljiljana Bilen i Bruno Horvat.

Publikacija je izlazila do rujna 2009. godine.

Od siječnja 1995. godine u Požegi je izlazio *Hrvatski vitez*, glasilo Udruge dragovoljaca Domovinskog rata – podružnica Požega. Glavni urednik bio je Stjepan Sabljak, a uredništvo: Stjepan Sabljak, Edo Švigir, Hrvoje Kusik, Radovan Augustinović i Antun Babić.

Isto tako od 4. studenog 1995. do 28. rujna 2000. izlazi *Požeški vjesnik*, nezavisno informativno glasilo grada Požega, čiji je izdavač Udruga hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata iz Požega, a glavni i odgovorni urednik Stjepan Sabljak.

Tijekom godina izlaženja uređuje ga redakcijski kolegij: Stjepan Baho (urednik), Stipo Koutni (urednik), Ljiljana Marić, Sanja Najvirt, Verica Rebrina, Zdravko Tadić, Ivan Jakovina (tehnički urednik), Katica Balog (lektorica), Hrvoje Kusik (urednik), Drago Štajduhar, Željko Lukić, Kazimir Balog, Ivan Fadljević, Ivica Tomić, Josip Neferović, Ranko Janković, Sanja Pok, Slavko Adžić (tehnički urednik).

Kao periodično glasilo, Društva multiple skleroze Požeško-slavonske županije, pojavile su se *Naše nade* (1998.). Glavni je i odgovorni urednik Boris Ožanić, a uredništvo čine: Sanja Pok (zamjenica urednika), Pero Kinder, Ivan Šostar, Goran Thúr, Mira Žilić.

Hrvatski pokret za demokraciju i socijalnu pravdu-podružnica Pleternica pokrenuo je *Šilo* (2000.), mjesečno glasilo. Glavni i odgovorni urednik bio je Željko Lukić, a grafički urednik Berislav Rotar. Uredništvo čine: Vinko Jušić, Mijo Baketarić, Franjo Mikić, Miroslav Dračko, Jaroslav Pospišil, Miroslav Galović i Željko Lukić.

Svoju ulogu u informiranju Požeštine imaju i službeni listovi: *Službeni vjesnik Kotara* (1955. – 1961.), *Službeni vjesnik Općine Slavonska Požega* (1963. – 1975.), a od 1975. *Informator*. Od 1990. godine izlazi *Službeni vjesnik Općine Požega, Službeno glasilo Grada Požege* te *Službene novine Grada Požege*, a od 1993. godine *Službeni vjesnik Županije Požeško-slavonske*, odnosno od 1995. godine *Požeško-slavonski službeni glasnik*. Novoustrojene općine i gradovi na području Požeštine nakon demokratskih promjena 1990. godine također tiskaju svoja službena glasila.

Tijekom 1994. godine pokrenuti su općinski listovi *Luna* u Čaglinu, *Glas Pleternice* u Pleternici i *De Gotho* u Kutjevu (kasnije *Kutjevački list*).

Humoristički i dački listovi izlaze povremeno i na svoj način govore o građanima, gradu i događajima. Evo naslova humorističkih listova: *Redutki glasnik* (1904. – 1905.), *Peckalo* (1907.), pokladni prilog *Naroda* (1907.), *Čičak* (1909.), *Svadbene novine* (1911.), *Bomba* (1914.), *Šijak* (1921. – 1922.), *Bockalo* (1923. – 1924.), *Šijak* (1924. – 1925.), *Šijak* (1931.), *Šaljivi Slavonac* (1933. – 1934.), *Športski gubec* (1934.), *Uskrсна pisanica* (1936.), *Šaljivi pokladni list* (1936. – 1939.), *Požeški šijak* (1938. – 1941.), *1. april* (1955. – 1967.), *Požeški ćorsokak* (2005.).

U požeškoj Gimnaziji 1891. godine tiskan je prvi dački list – *Zora* (1891. – 1892.). Zatim u Požeži izlaze ovi dački listovi: *Pokušaji* (1906. – 1909.), *Slavonac* (1908. – 1912.), *Novi đak* (1912. – 1913.), *Jeka* (1913. – 1914.), *Ferijalni vjesnik* (1914. – 1915.), *Naš list* (1915. – 1916.), *Čovjek* (1919. – 1920.; 1969. – 1975.), *Srednjoškolac* (1955. – 1956.), *Mladost* (1957. – 1960.), *Naša škola* (1955. – 1956.), *Naš list* (1967.), *Mi* (1971.), *Sunčane staze* (1970.), *Ratarničko klasje* (1994.), *Slap* (1994.), *Kap* (1996.), *Ekonomist* (1993.), *Šijak* (1994.), *Leš* (1997.), *Šijački zvon* (1995.), *Glasilo dječjih vrtića Požega* (1999.), *Put* (1998.), *Potres* (2000.), *GIM-1699*. (2009.).

Godine 1961. izlaze prve novine radnih kolektiva: *Plamen* (1961.), *Vjesnik Šumskog gospodarstva u Slav. Požeži* (1966.), *Naš kolektiv PPK Kutjevo* (1968.), *Zvečevo* (1975.), *GIK PRO Požega* (1982.), *IMK Sloga Slav. Požega* (1984.), *ASP Slav. Požega* (1985.), *Orljava list osuđenih KPD Slavonska Požega* (1984.).

Informativna radna organizacija *Požeški list* s.p.o. Slavonska Požega, 18. prosinca 1980. godine, pokrenula je rad Radio stanice Slavonska Požega (nosi i nazive: *Hrvatski radio Požega* i *Županijski radio Požega*). Tijekom 90-ih godina u Požeži započinje s radom *Radio Vallis Aurea d.o.o.*

Slavonski dom počeo je izlaziti u Požeži kao regionalne dnevne novine 10. listopada 2007. Urednica izdanja za Požegu bila je Zorica Branković, a kasnije Vjeran Blašković.

Nakladnik prvih dnevnih novina u Požeži jest DATAPRESS d.o.o. iz Osijeka.

Krijesnica se pojavila 2001. godine kao glasilo Udruge slijepih Požeško-slavonske županije.

Od 27. veljače 2002. godine izlazi kao nezavisni tjednik Požeško-slavonske županije *Kronika požeško-slavonska*. Izdavač je *Požeška kronika*, a glavni urednik Vladimir Protić.

Kopriva (2007.) glasilo je Udruge za zaštitu građana od političkog nasilja (glavni i odgovorni urednik Milan Pavičić), a *Bodlja* (2009.) glasnik Udruge za slobodu javne riječi (urednik Milan Pavičić).

U 2007. godini izlazi kao dvotjednik *Požega News*, čiji je direktor Radoslav Galić, a glavni urednik Ivan Đonlić-Đir. U redakciji su: Dražen Muljević, Hrvoje Gašpar, Dalibor Matković, Hrvoje Kusik, Ivica Herner, Leona Janković, Karlo Milnar, Mirko Veić.

Biskupski ordinarijat Požega pokrenuo je *Zajedništvo*, glasilo Požeške biskupije. Prvi broj tiskan je u veljači 2007. godine (urednici: prof. Mato Nosić, velečasni Ivica Žuljević).

IZVORI I LITERATURA

Državni arhiv u Slavonskom Brodu Odjel u Požegi (dalje: HR-DASB-PŽ-298), Zbirka tiskovina Slav. Požega; 1931. – 2009.

HR-DASB-PŽ- 133, IRO *Požeški list* –Požega; 1953./1999.

HR-DASB-PŽ- 303, Zbirka mikrofilmova požeške periodike; 1919. – 1944.

Antoš-Kuntarić, Marija (1970.), Regesta korespondencije upućena Miroslavu Kraljeviću, *Požeški zbornik*, III, str. 159-173.

Didović, Slavko (1993.), Josip Šmidt, prvi urednik Požeškog lista, novinar u mirovini, dopisnik Slobodne Dalmacije, *Požeški list*, 40, str. 6-7.

Heli, Rudolf (1968.), Kako je pokrenut *Slavonac*, *Požeški list*, 47, str. 2.

Heli, Rudolf (1983.), Počeci novinarstva u Slav. Požegi, *Požeški list*, 41, str. 2.

Jakić, Tomislav (1974.), Miroslav Kraljević, autor prvog hrvatskog romana i osnivač prve požeške štamparije, *Požeški zbornik*, IV, str. 59-65.

Jakić, Tomislav (1977.), Požeške štamparije i knjižare, U: Ive Mažuran (ur), *Požega 1227-1977.*, str. 482-485.

Jakovina, Ivan (2009.), Požeška novinarka Ljiljana Marić primila nagradu HND za istraživalačko novinarstvo, *Svaštara Maloga Pajde*, str. 77-80.

Jelčić, Dubravko (1977.), Miroslav Kraljević, *Vallis Aurea*, str. 63-77.

Kempf, Julije (1910.), *Požega zemljopisne bilješke iz okoline i prilozima za povijest slob. i kr. grada Požege i požeške županije*.

Kuntarić, Đuro (1971./1972.), Iz prošlosti požeške publicistike, *Požeški list*, br. 4, str.3; 45-46/1971, str. 3.

- Ljubljanović, Srećko (1968.), Stoljeće novinarstva u Požegi, *Požeški list*, 47, str. 1.
Požeške novine – list za pouku i gospodarstvo, društveni i javni život (1968), *Požeški list*, br. 47, str. 3.
- Radonić, Tomislav (1995.), Crtice iz povijesti požeške periodike, *Požeški vjesnik*, 1, str. 18.
- Radonić, Tomislav (2010.), Iz prošlosti požeškog novinarstva (*katalog izložbe*), str. 1-10.
- 30 godina *Požeškog lista* (1983.), *Požeški list*, br. 41, str. 2.

History of Journalism in Požega

Summary

From the surviving archival material the author shows that from Miroslav Kraljević and the establishment of printing in Požega (1862), The other in Slavonia (1863 rd – 1865 th), the first Croatian newspaper in Slavonia, Požega history began periodicals. *Journal of Požega County* was published after a quarter century (1891). In this paper newspapers that are coming out in Požega during the interwar period, then in time and after the Second World War and the newspaper which is published today. The duration of continuous publication, in the last 20 th century, the longest held *Požeški list* (1953–1995/1999).

Emphasis will be on local newspapers that appeared in this region in democratic Croatia: for example, editions of *Slavonia* contributions *Požega list* (from 1991 to 1995), and *Slavonia* (2005), Monthly to promote Culture, Science and Education, and as a contribution to *The Chronicles of Požega-Slavonia* (2002).

Their place are the official newspapers since 1955 until today, humorous and pupil leaves that come out occasionally, the leaves work collectives in Požega (since 1961), but also prints some Požega Association. They are all, in their own way, marked and documented life in Požega, the other half of the century to the present day.

Keywords: Miroslav Kraljević, publisher of Slavonia, Požega, *Slavonian* magazine first sheet in Slavonia, *Požega County Herald*, *Požeški newspaper*, *Cronicle of Požega-Slavonia*, the official journal.

Tomislav Radonić, prof.
Državni arhiv u Slavonskom Brodu, Odjel u Požegi
Županijska 13, 34000 Požega
dasb-arhiv-pz@po.t-com.hr